

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Česa je štajerskim Slovincem v političnem oziru treba!

(Govor poslanca g. Hermana dne 10. sept. 1882.)

Naše razmere so malo ugodne. Potreba je vedno silnejša narodno vprašanje rešiti. Kar nas zadeva, imamo v pojasnilo in obrambo sledeče navesti:

Resnica je, da je vsakemu narodu mogoče le na podlagi svojega materinskega jezika napredovati in da ga nij primerne razvoja in slovenstva nobenemu jeziku, če nij po šolah in uradih vdomačen.

S tem prepričanjem borili so se že zdavnej najvrednejši sinovi slovenski za enakopravnost svojega naroda, in sicer ne za tako, da bi se rabil v omejeni narodni pokrajini razun domačega enakomerno še kaki drugi jezik v javnem življenji, temveč slovenščina naj bi veljala po slovenskih pokrajinah v šolah in uradih toliko, kolikor v Nemcih jezik nemški. S tega stališča imelo bi se nemškega jezika, razun nemških pokrajin, le še pri centralnih oblastnih posluževati in kot diplomatičnega jezika pri notranjem mednarodnem občevanji, nikakor pa naj ne bi bil splošni ter edini upravni (državni) jezik.

Pričakovali bi, da Nemcem ugaja tako veljavna predprava nemškega jezika, kajti s tem bi bili izobraženi Slovenci primorani se nemščine učiti; pa tudi omikane Nemce bi kmalu napotila, v njihov lastni prid učiti se drugega deželne jezika; tako bi pospeševali med seboj sporazumljenje in dobrohotnost.

Večini nemškega naroda je to tudi po volji, nikakor pa ne tako zvani nemško liberalni ali ustavoverni stranki.

Gotovo je manj slaba volja kriva, nego nevednost v slovanskih rečeh in predsodki.

Nij me volja natančneje kazati, kako se ta stranka vpira narodni enakopravnosti, ter brezvestvo šopiri. Saj to je nam že itak znano.

Boju nij še konca; slovenski narod mora še vedno dosti britkosti terpeti in svoje najboljše

moči, katere bi imel posvečevati svojemu duševnemu in gmotnemu prospehu, žrtvovati temu boju.

Ker pa pravica in resnica za narod govorite, mu je slednjič zmaga gotova. Čuditi se moramo velikanskemu napredku slovenskega naroda v zadnjih dveh desetletjih. Nič mu nij bolj koristilo in žile ojačilo, nego sredstva zaničevanja in zasramovanja, s katerimi se je naš nasprotnik bojeval.

Čim bolj se materinščina spoznava, tem bolj ponehuje merjenje proti njej. Celo Nemci v glavnem deželnem mestu Gradci začenjajo se učiti slovenskega jezika in ga tudi svojim otrokom prisvojevati. Lepo se razvijajoče slovensko časnikarstvo bori se pogumno za narodni razvoj in prosveto. Nепrestano goji in vnaša slovenska duhovščina narodno zavest in navdušenost. Učitelji, odvetniki, bilježniki, zdravniki, učeča se mladina, vsakoktere oblastnije in uradniki vstopajo drug za drugim v kolo narodnega gibanja. V državnem zboru radujejo se slovenski poslanci prijazne podpore ne le stranoma družih slovanskih plemen, ampak tudi nemških konservativcev.

Celo visoka vlada, katero vodijo pravni in državniški oziri, sledi spoznavši zaklade, katere krije razvita narodna zavest za državo samo, z nepristransko dobrohotnostjo temu gibanju.

„Tako stopajo Slovani predolgo tlačeni čvrsto in združeni pred svet na svoje slavno mesto“.

Oni niso nikdar blepeli sosednjih jim narodov prekrstiti ali podjarmiti. Narodna zavest ali nevošljivost jim ne sramoti čela. Trditev, da preti nemštvo po Avstriji nevarnost, je prazna fraza ali babje blebetanje.

Po slovenskih krajih sicer le v malem številu poraztaknjeni Nemci, skopneli bodo ali že sami ali njihovi potomci, kakor mnogo domovino zapustivših in na nemških tleh se naselivših Slovanov. —

To je neizogibljiv naraven zakon, ki končno nobenemu škode ne dela. V takih razmerah Nemec ne bo slabši, če (med Slovani) postane Slovan, in Slovan ne slabši, če se (med Nemci) ponemči.

Oni Slovani pa, ki doma zatajijo svojo narodnost ter s protivnikom vlečejo, so prenesrečni, da bi jim žal besedo povedal; kajti oni so žalostne žrtve prejšnjega sistema, ki je nameraval vse ponemčiti.

Ker pa nij upanja, da bi se narod sporazumel z narodom, stranka s stranko, slovenske stranke od deželnih oblastij in v štirskem deželnem zboru skoraj ničesar nij pričakovati. Za varstvo slovenske manjščine ne ostaja nič drugega, kakor da se jeziku granica omeji in se napravi za slovenske okraje posebni oddelek namestnije in spremeni deželna ustava po Dr. Fischhofovem priličnem načrtu tako, da se deželni poslanci pač skupno posvetujejo, toda oziroma na šolske in jezikovne zadeve posebej glasujejo v narodnih kurijah, ter da se le one postavbe kot vzprejete smatrajo, za katere glasuje večina vsake kurije.

Omenjene naredbe vtegnile bi povsem medsebojnemu razporu v okom priti in v mednarodnem pomirjevanju posredovati, zato bi bile obema narodoma v naši deželi v prid. Upajmo, da se od Nemcev ne bo protivilo z nami mir skleniti na omenjenem podlagi.

Slovenskemu narodu se očita, ker zahteva svojo nadsodnijo in pravno akademijo. Pa kar se tega tiče, zgodilo se bo od strani visoke vlade gotovo le toliko, kolikor zahtevajo neobhodno potreba in pravičnost.

S tem pa naše pritožbe še niso pri kraju. Jaz jih ne navajam posebej; kazati hočem le, kaj je našemu pešanju pravi vzrok. Upravni dualizem v naši deželi je to. Najnujnejša in prva potreba je, to zlo iztrebiti ter politično upravo in z njo združene občinske postavbe predruščiti, kar se mora pa kakor hitro mogoče zgoditi.

Tako bo vendar enkrat Avstriji, tej skupini toliko narodov in dežel, napočil srečni dan. ko bo svoj poklic popolnoma spolnila ter postala pravično zavetje vsem svojim narodom, združivši je v miru na boj za prosveto in svobodo; ko bodo vsi njeni narodi branili darežljivo in složno ožjo in širjo očetnjavo svojo, in jednako ljubili prirojeno, mnogoskušano cesarsko rodbino, kateri poklanjamo mi zvestobo in podložnost.

„Vladarju srea ohraniti, to je vsakemu državljanu sveta dolžnost, kajti kjer ta omahuje, maja se vse in vse se zgrudi z njim“. (Dobro, izvrstno, živijo, in ploskanje.)

Resolucije v prvem občnem zboru Slovenskega društva jednoglasno sprejete.

II. (Konec). 2. Gruntni davki so preveliki, treba jih znižati, deželne, okrajne in občinske doklade pa tudi na druge, zlasti na indirektno dače nalagati, kajti kmetijski pridelki so zgubili nekdanjo boljšo ceno in torej ne morejo toliko bremen ladati. V pomnoženje državnih dohodkov in polajšanje gruntom naloženih bremen kaže baran-

tače in igralce na borzah in plin v mestih obdačiti. V to svrho sklene prvi občni zbor „Slov. društva“ peticijo do državnega zbora.

3. Iz Ogerskega dovažajo k nam ponarejeno vino in je tukaj prodavajo in tako našim vinskim pridelkom veliko škodo delajo. Želeti je, da vlada temu precej v okom pride.

4. Izmej štajerskih gospodarskih društev ozira se na potrebe Slovencev posebno slavna c. kr. kmetijska družba štajerska ter izdaje v 2000 iztisih „Gospodarstveno prilogo“ v mej kmeti najbolj razširjenem listu „Slov. Gospodarji“; konjerejsko društvo pa stori jako veliko za povzdigo konjerejstva v ljutomerskem, ormožkem in sevniskem okraji in v celjskem glavarstvu. Obema društvoma izreče se javna zahvala in priznanje.

5. Prvi občni zbor pozdravlja z veseljem snovanje sadjerejskega društva pri sv. Juriji na južnej železnici, dalje ustanovljenje slovenskih posojilnic in hranilnic v Mariboru, Celji, Šoštanji, Žavci, Mozirji, Ormoži, Ljutomeru in Slov. Gradci ter želi, da bi se povsod, kder treba, denarstveni zavodi osnovali in Slovenci nezavisni napravili od tujega kapitala. Vsem blagim možem, ki so tukaj delovali in še delujejo, bodi izrečeno priznanje in zahvala.

6. Vinorejska šola v Mariboru ne more slovenskim vinogradnikom koristiti, kakor bi morala, ker se ondi fanti in viničarji slovenski izključljivo v nemščini poučujejo. Tudi nemški potovalni učitelji ne morejo hasniti slovenskim kmetovalcem. Treba je slovenščine zmožnih potovalnih učiteljev. Odbor je proščen uložiti v zadevi vinorejske šole in potovalnih učiteljev primerno prošnjo pri dež. odboru in pri centralnem odboru kmetijske družbe štajerske.

7. Posekovanje gozdov strahovito napreduje v največjo škodo celej deželi; pogoste toče in naliivi so žalosten nasledek. Izreče se toraj želja, naj bi visoka vlada ostro zahtevala, da se dotične postavbe izvršujejo in posekane goličave pogozdijo.

Gospodarske stvari.

Pot do blagostanja.

Veselje navdaja srce, ako človek pogleda v spomladi cvetoče drevo, pa koliko večje je veselje in radost v jeseni, kedar je drevje obloženo s sadjem, „da komej drži.“

Letošnje leto nam kaže, koliko vrednosti, ima sadjereja, pa tudi oznanjuje, da se kmet premalo briga za njo. Na tisoč in tisoč goldinarjev spi v mirni zemlji, in gotovo je, da bi vsak kmet lahko plačal davek iz same sadjereje. Ako preiskujemo uzroke, kateri zadržujejo, da se kmet ne poprime sadjereje, najdemo v prvi vrsti nevednost.

Gotovo je marsikater kmet poskusil drevesce saditi, a ker ni vedel, kako z njim ravnati, je

veselje zgubil, in se raje trudi po njivi, ktera mu pa tudi le po malem trud in stroške povračuje. V spomladi naletimo večkrat na kakega kmeta, ali njegovega sina, ki po gozdu hodi in divjake išče. Tu najde kako tanko, dolgo šibo brez korenin; vsadi jo — a čez dve leti se je drevesce posušilo. Mnogokrat išče hruške in z velikim trudom izkoplje glog (beli trn) ker hruške od gloga razločiti ni vsakokrat lahko.

Mislim tedaj, da se mi ne bode zamerilo, ako danes v kratkem povem, kako je lahko, divjakov preskrbeti. Ako človek pomisli, koliko milijonov pečk se ravno zdaj lahko nabere, in da bi se iz vsake pečke lahko drevo izredilo, se more gotovo čuditi, da je v naši lepi domovini še toliko praznega prostora. Priložnost je vsakemu dana, kateri le 20 sežnjev zemlje ima, na tisoče divjakov izrediti. In to se tako zgodi.

Komur se preveč zdi, tropine preiskati in lepih debelih pečk izbrati, lahko tropine kar zdaj v lepo predelano zemljo spravi, in z zemljo na 2—3 cole na debelo pogrne. Bolje pa je, če pečke zbere, lepo v senci posuši, in čez zimo v suhem pesku na hladnem kraju v lonci brani. Konec svečana ali v začetku sušca, če zemlja že topleja postane, naj se pečke v primerno nizki kiščici z dobro zemljo zmešajo, in v vrt na solčni prostor postavijo. Da se zemlja ne posuši, naj se večkrat z mlačno vodo polije. V nekaj dneh že opazimo, da so pečke napete, in da iz njih beli kal moli. Zdaj je čas, da se na dobro obdelani gredi za pol čevlja narazen poprek plitve jamice, do 3 cole globoke, izkopljejo, kakor delamo, če kumare (murke) sejemo. V jamice se trosi zemlja iz kiščice s pečkami vred, in se z dobro zemljo pogrne. Dobro je, če se potem čez celo gredo nekaj gnoja natrosi, da pečke dobro gnojeno zemljo in senco dobijo. Čez vse se pa za prve tedne veje položé, da ptice in kure pečk ne razbrskajo.

Ne trpi dolgo, da pečke poženejo, in prva peresca poznejih dreves pogledajo iz zemlje. Da je potem čez leto pri prav suhem vremenu dobro, ako se greda v časi poškopri; da je tudi treba 2—3 krat plevel iztrebiti, je že samo ob sebi umevno. Tako se ravna s pečkami od jabelke, hruške in kutine; breskev, kostanj, češnja itd. tirjajo celo drugo ravnanje, katero hočem drugokrat popisati.

Dr. Ipavic.

Dirka in premiranje konj v Žavci.

Konjska dirka v Žavci 10. t. m. bila je veliko bolj obiskana kakor lansko leto in je sploh dobro izpala.

Žavski trg bil je v zastavah; takoj popoldne začeli so vozovi vkupej drdrati, plemstvo, meščanje in drugi. Na lepo pripravljenem dirkališču je bilo gotovo 2—3000 ljudij navzočih. Dirke udeležilo se je 30 konj, rezultati bili so naslednji:

Pričetna dirka, 1 kilometer.

I. dob.:	Karel Vabič iz Št. Petra	2 min. 52 sek.
II. "	Jurij Pospert iz Kasas	3 " 23 "
III. "	Bar. Wharsberg iz Pake	3 " 26 "

Plemenska dirka, 2 kilometra.

I. dob.:	Jakob Janič iz Žavca	5 min. 31 sek.
II. "	J. Permozer iz Trnovega	5 " 35 "
III. "	A. Virant iz Gomilskega	5 " 50 "
IV. "	Fr. Koželj iz Št. Petra	6 " — "
V. "	Fr. Lipovšek iz Levca	6 " 10 "

Društvena dirka, 2 kilometra.

I. dob.:	A. Stanzer iz Konjic	4 min. 54 sek.
II. "	A. Mastnak iz Lubečne	5 " — "
III. "	J. Skaberne iz Celja	5 " 6 "
IV. "	F. Kameroner iz Celja	5 " 20 "
V. "	A. Skaberne iz Celja	5 " 28 "

Due 11. t. m. bilo je premiranje konj, pripeljalo se je, vštevaje sesajoča žrebeta, nad 180 prav lepih konj savinjskega plemena; napredek v savinjske dolini je v zadnjih letih velikansk, kar se imamo v prvi vrsti predsedniku štajerskega konjerejskega društva zahvaliti, za kar mu tukaj kličemo hvalo in srčno živijo!

Premije so dobili:

Baron Wharsberg iz Pake	srebrno drž. svetinjo
Franc Cukala iz Gomilskega	bronasto " "
R. baron Hackelberg iz Prebolda	priznal. dipl.
Rudolf Žuža iz Žavca	" "
Blaž Grobelnik iz Dutovelj	" "
J. Lenko iz Št. Petra	" "

Za kobile:

Jos. Pilib iz Trnovelj	gld. 40
Jurij Mravljak iz Čret	" 30
Valentin Metličar iz Št. Vida	" 20
Jože Čepeljak iz Čepelj	" 20
Valentin Metličar iz Št. Vida	" 20
Urša Tavčar iz Rečice	" 15
Franc Cukala iz Gomilskega	" 15
Ana Stepišnik iz Trnovelj	" 15
Franc Nidoifer z Vrbja	" 15
Ant. Žogan iz Št. Vida	" 15
Franc Blatnik iz Kokaja	" 12
Jakob Kresnik iz Teharjev	" 10
Franc Okorn iz Škofje vasi	" 10
Jakob Žohar iz Konjic	" 10

Za žrebeta:

Jože Žigan iz Žavca	gld. 20
Franc Cukala iz Gomilskega	" 15
Valentin Lőšer iz Ruš	" 15
Tom. Cizej iz Prekopa	" 15
Valentin Metličar iz Št. Vida	" 15
Još. Belaj iz Rakitovca	" 15
Anton Švab iz Št. Pavla	" 15
Anton Gabršek iz Gaberja	" 12
Jan. Tolstovršek iz Rečice	" 10
Jož. Škorjanec iz Št. Petra	" 10
Martin Kenel iz Trnovelj	" 10

Anton Dreo iz Arjavasi fl. 10
Franc Rojnik iz Braslovč „ 10

Pri loteriji pri dirki bile so potegnene naslednje številke: 2774, 2539, 3748, 501, 3360, 2035, 3213, 507, 2016, 2441, 3782, 3792, 1887, 624, 3878, 318, 3770, 2694, 3712. Za številke: 2057, 140, 3576, 3775, 27, 1435, 839, 929, 992, 2704, 710, 2461, 1217, 1918, 1379 se še nihče nij oglasil.

Da sta ta dva dneva tako dobro izpala, se imamo, kakor sem uže omenil, preč. g. Hauptu v prvi vrsti zahvaliti; veliko delal je tudi Žavcu zmirom prijazni svetli knez Salm, za kar mu bodi presrečna zahvala.

Na dirkališči sta posebno gg. Hausenbihler in J. Janič se trudila, za kar jima bodi izrečeno javno priznanje.

Trikratni živio in prisrečna zahvala še našim lepim Žavčankam, kateri so se pri dekoriranji in pletenji vencev toliko trudile.

Upravno gruntnega davka je deželna komisija v Gradci dokončala, ker je številne reklamacije rešila. Nasledek previsoke vcenitve pa ostane štajerskim kmetom v spomin na liberalno nemško dobo. Od deželnega zbora izvoljena moža g. Lipold in g. Perko sta pa vrlo in vestno delala in reklamacijam skušala ustrezati, kolikor sta le mogla. Prvotno svoto čistega dohodka 11,220,576 fl. sta pomagala znižati do 10,744,426 gld. tedaj za 477,529 fl. Od teh pride na okraje: Celje I. 22.004 fl. (poročevalec g. Perko), Celje II. 334 fl. (Perko), Ljutomer 8343 fl. (g. Lipold), Maribor 61,751 fl. (Perko), Ptuj 15,830 fl. (Perko), Radgona 23.326 fl. (Perko), Brežice 23.320 fl. (Perko), Slov. Gradec 8807 fl. (Perko).

Kuga mori rake v Krki na Kranjskem jako hudo. Skoraj vsi so mrtvi; ljudje zgubijo veliko dohodkov.

Sejmi na Kranjskem 25. sept. Bučka, 27. sept. Podbukovje, Borovnica, 29. sept. Drnovo, Dovje, Rovte, Loka, Grosuplje, Mirna peč, Mengš na Blokak, Završ; na Koroškem 25. sept. Ukve, št. Mihel pri Pliberku, 29. sept. Grajfenburg, Pussarnica, Redendol, Rožek, št. Pavel, št. Vid.

Dopisi.

iz Šoštanja. (Nova čitalnica.) Angeljsko nedeljo se je tukaj „Čitalnica šaleške doline“ slovesno otvorila. Akoravno na dobrem ter uzornem izvršetku te slovesnosti nijsmo nikedar dvomili, se vendar tako sijajnega izida nijsmo nadejali. V jutranjem svitu razlegal se je uže grom možnarjev po celej prijaznej in divnej šaleške dolini. V trgu postavil se je velikansk in krasen slavolok, kateri je imel na pročelji prav izvrstno izdelano, 1½ metra visoko sokolsko znamenje, spodaj pa napis: „Dobro došli!“ Na zadnji strani slavoloka nahajal se je napis: „Na zdravje.“ O

poludne bila je v trgu uže velika gnuječa, zlasti kmetskega občinstva je obilno došlo. Vse je jako težko pričakovalo prihoda mladega, a vrlega „Savinjskega Sokola.“ Okolo 3. ure naznanja nam pok možnarjev, da se „Sokol“ bliža. Z godbo na čelu ter zastava korakali so skozi trg mimo farne cerkve, kjer je stal slavolok z napisom: „Živili Sokoli“, na vrt g. Miha Tajnika. Pri uhodu v vrt bil je slavolok z napisom: „Srčen pozdrav“ in tukaj je tudi osnovalni odbor čitalnice pozdravil Sokola, za kateri pozdrav se po tem starosta Sokolov gospod Lipold primerno zahvali. Na vrtn bili sta postavljeni dve veliki kolibi z zastavami i venci vse lepo okinčani. Klopi in mize bile so priredjene za 300—400 osob, a kmalu se je videlo, da je prostora premalo, kajti zbralo se je okolo tisoč ljudi. Najpreje se potem od strani osnovalnega odbora poroča o ustanovi čitalnice ter drugih podrobnostih, na kar se začne upisovanje udov v čitalnico. Da je zanimanje za to društvo splošno, je najlepši dokaz to, da se je takoj nad sto udov upisalo ter pristopnina plačala. Ko se upisovanje konča, pričel je občni zbor z dnevnim redom volitve odbora. Predsednikom bil je izvoljen g. Ivan Vošnjak, kateri so potem za to izkazano mu čast ter zaupanje zahvaljuje in v daljšem govoru razkaziva, kako da se uže večkrat nameravalo čitalnico tukaj osnovati, pa da so šestokrat tuji, nenaravni upljivi te poskuse zaprečili; da so ravno ti tuji upljivi mnogo uzrok, da mej prebivalci šaleške in savinjske doline do zdaj nij bilo mogoče nikake vzajemosti doseči; da je tujčeva peta vsem jednako trdo stala na tilniku; da se nam je bilo bati pogina, da naš presvitli cesar sam ne bi vzel tudi usodo Slovencev v svoje roke, ko je svojej vladi zapovedal, rekoč, napravite mir mej mojimi narodi! Končavši svoj govor zakliče trikratni „živio“ na cesarja; ta klic od 1000 grl gromovito odmeva, godba zasnira cesarsko himno, katero vse občinstvo stoji in razkritih glav posluša. Zdaj nastopi g. dr. J. Šuc, naš deželni poslanec, ter opisuje v daljšem govoru razmere mej nami, kot blizo nemške meje in mej Nemci se nahajajočimi na drobno; on z popularnimi besedami prav živo risa, kako se ima v šoli poučevati; koliko nam je nemščine treba, kako moramo svoj jezik spoštovati in čislati in da mi pač drugega ne tirjamo, nego toliko ravnopravnosti, kakor se je nam, kot človekom dati mora. Za vse to razmotravanje žel je obilno živahnega priznanja in odobravanja. Na to se občni zbor sklene in prične se prosta zabava.

(Dalje prih.)

iz Holma pri Ormoži. (Šolska veselica.) Poslednji den meseca avgusta bil je za tukajšnje prebivalce den radosti in veselja, bil je den, kakoršnega še do sedaj niso doživeli. G. Fr. R. učitelj na Holmu izvedevši, da ormoški učitelji nameravajo prirediti šolsko veselico ter jega povabiti, naj se te veselice s šolsko mladino udeleži,

izrazil se je med nekaterimi rodoljubi v Ormoži, da bi bilo dobro, ako bi Holmljanci sami osnovali svojim šolarjem veselico. Gospod dr. Geršak ponudil mu je takoj svojo podporno roko pri tej zadevi. Sedaj so se začele priprave. Krajni šolski svet in holmski predstojnik delala sta na živo jagmo, da je bilo vse v četrteh dneh za veselico pripravljeno. Dekline plele so dve noči vence za olepšanje prostora, na katerem se je veselica vršila. In kaka navdušenost vladala je med njimi! Tukaj slišali so se sladko — zvočni glasovi krasnih slovenskih pesnij, zdaj umetnih, zdaj prostonarodnih, zdaj pobožnih cerkvenih, zdaj veselih pastirskih, da je človeku slušajočemu te čarobne glasove, moralo srce veselja poskakovati! Hvala vam, drage deklince, katere ste imele toliko skrbi, truda in brige za tako hvalevredno podjetje! Rodoljubni dijaki iz okolice priskrbeli so svečanosti primernih napisov, olepšali od zunaj cerkev sv. Janeza krstitelja s podobo jih veličanstva presvitelega cesarja in jej na straneh viseli ste podobi cesarjeviča in jegove soproge. Polno trobojnic vihralo je na cerkvi in krog nje. Okolo dveh popoldne jeli so pokati topiči, da se je slišalo daleč prek Drave na Hrvaško. Gostje prišli so iz Središča, od Svetinj, sv. Miklavža, sv. Bolfanka, a bilo bi jih iz Središča še več, ko bi povabljenec bila prispela o pravem časi povabila, kar je brž ko ne zopet zakrivila iz golega sovraštva do nas c. kr. ormoška pošta. To je gadna zloba. Iz Ormoža prišlo je, se veda vsa k narodnej stranki spadajoča inteligenca, samo g. drja Petovara smo pogrešali. Kaj je bil vzrok, da ga ni bilo, ne vemo, saj morda ni na stare dni smuknil v nemškutarsko torbo? Okolo pol treh šli so učenci in učenke spremljani od domačih godeev iz šole v lepem redi k cerkvi; kder je bil za govornike postavljen, lepo ozaljšan oder z napisom slavnoznanega pesnika B. Mirana: „Ime slovensko tebi sveto bodi, — Ne srami ga, sramiti ga ne daj.“

(Dalje prih.)

Od Ormoža. (Volitev v okrajni zastop Ni še dolgo, da se je vršila volitev v okr. zastop na mesto obstopivšega g. Kofler-ja in spet se nam je postaviti na volišče. Vsredo dne 27. t. m. se bode vršila iz skupine velikoposestnikov volitev enega uda v okrajni zastop na mesto umrlega župnika č. g. Majheniča. Kar je bil g. Majhenič kot delaven domoljub, kaj kot neustrašljivi boritelj za pravico, to ni treba na drobno razkladati; bil je z eno besedo: Mož na vsakem mestu. — Treba je tedaj, da se mu v okrajni zastop izvoli vreden naslednik. — Odlični domoljubi ormožki v zvezi z vrlimi Središčani so se v tej zadevi posvetovali in odločili, da se voli č. g. Albin Švinger. župnik pri sv. Miklavžu. On je več let služboval kot župnik v Središču in pozna vse potrebe okraja prav dobro; z njegovim mirnim a odločnim vedenjem si je pridobil občno zaupanje in bo se tudi zaupanja, ki ga njegovi volilci v njega sta-

vimo, pri vsaki priliki vrednega skazoval. — Mi se tedaj obračamo do vseh gg. volilcev, osobito pa do naših kmetskih volilcev in zvestih Središčanov, da se vsi volitve udeležijo; nobeden naj ne ostane doma, tudi pri slabem vremenu ne, ker bode le malo glasov zmago odločilo. Slovenski svet pa naj uže naprej izve imena volilcev, na ktere se slobodno zanašamo in ki bodo dne 27. t. m. spet rešili narodno čast ormoškega okraja, ti so: Alt Ivan, Cajnkar Lovro, Erhatic Alojzij, Horvat Anton, Ivanuša Martin, Janžekovič Franc, Jež Andraž, Kolarič Martin, Kral Jožef, Lah Jakob, Lichtenwalner Blaž, Majcen Tomaž, Meško Jožef, Meško Boštjan, Mohorič Jože, Mubič Andraž, Munda Franc, Munda Juri, Munda Šimon, Rajh Alojzij, Zadravec Matjaž, Simonič Jože, Skerlec Martin, Skuhala Anton, Sterman Ivan, Stiberc Blaž in Tomažič Ivan; kot neomahljiv steber pa bodo nam stali vrli Središčani gg. Skuhala, Čulek, Kočever, Klemenčič, Zadravec in Sajnkovič. Gg. volilce opozorimo, da vsak prinese seboj volilno izkaznico (Legitimations-Karte), ter da vsak ob določeni uri pride. — Na svidanje tedaj, dragi rojaki!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Od Gorice peljali so se svitli cesar v Nabrezino. Tukaj je na povelje c. k. namestnika v Trstu, bivšega liberalnega ministra barona Depretisa, okrajni glavar Hähnel županu prepovedal cesarja slovenski nagovoriti. Ubogi župan jeclja nemški pa cesar to kmalu opazijo in vprašajo: ali niso tu Slovenci? Tisočerni „živijo“-klici zadonijo in naznanjajo cesarju resnico, katero si c. k. uradniki in privrženci nemško-liberalne stranke prizadevajo zatajiti in prekriti. Spodletelo jim je. V Herpeljah je dež lil pa Slovenci so v velikih trumah čakali na cesarja, ki se pripeljavši takoj podajo kakor oča med otroke rekoč: Smo li Slovenci? Potem so cesar se odpeljali v Pulj (Polo) in dalje v Miramar in Trst, kamor je tudi cesarica, cesarjevič in cesarična prišla. Cesar in jegova rodbina je obiskala mesto in razstavo pa veselje motilo in grenilo je slabo vreme in žuganje italijanskih prekuhuhov. Na poti iz Ronke v Trst zasačili so rogovileža poitalijančenega Nemca in deserterja Oberdanka, ki je 2 bombi peljal na vozičku, da bi „cesarju posvetil“, kakor je žandarju rekel, ki ga je prejel. Žandarja je hotel ustreliti z revolverjem pa ni mogel, ker je za roko bil uže zgrabljen. Zvedelo se je, da je v Trst odpotoval drug prekuhuh, nekov italijanski jud Levy in delavec Alkatore. Ves Trst je razburjen. Dne 18. sept. bil je velik obed v Miramaru; slovenski poslanci Naberger in dr. Vošnjak so bili povabljeni; po obedu bila je kranjska deputacija predstavljena cesarici, ki je obljubila drugo leto priti v Ljubljano. Živel! Zvečer 19. sept. je cesar s cesarico odpo-

toval na Ogersko. — Nemški liberalci grizejo se med seboj; sedaj so barona Walterskirchna zgrabili in dr. Kronawetterja na Dunaji, ki sta silno preganjanje pretrpela, ker sta rekla, da je treba z avstrijskimi Slovani porazumeti se. Odložila sta poslanstvo. — V kranjskem deželnem zboru so slovenski poslanci krepko prejeli nemški „Schulverein“ in mu dokazali, da krivice uganja in prestopa postavne meje. Liberalcem je to huje kakor strupena britva. — Zoper delanje po nedeljah in praznikih prosijo sedaj uže delavci sami državne pomoči. — V Požunu na Ogerskem namepravajo osnovati katoliško vseučilišče. — Železnica iz Budimpešte do Subotice dodelajo uže letos. — Magjarski ministri so v Sarajevu zaukazali, da se imajo dijaki bosenski učiti magjarski. No, vkljub temu ne dorastejo magjarska drevesa do nebes!

Vnanje države. Egipčansko deželo so Angleži sedaj pograbili. Arabi je njihov jetnik; pa ga nečejo ustreliti, ampak kot nesrečnega generala z dobra na stran spraviti s penzijo, da bode mogel živeti. Turškemu sultanu pa sedaj za živi svet ne pustijo v deželo; tako je turški sultan enkrat s svojo trmoglavostjo dobro butnil ob tla, sprva ni hotel, sedaj pa ne sme v Egipt vojakov poslati. — Grki še se niso porazumeli s Turki. — Črnogorski knez biva pri ruskem carji v Petrogradu, ter ga spremlja k bližnjemu kronanju v Moskvo. Njegovo hčerko snubi baje bolgarski knez in ruski car jej hoče dati za doto več milijonov rubljev. — Nemški Bismark je malo nevoljen, da so Angleži meni nič tebi nič pograbili Egipt, pa svaje vendar neče pričeti. Stari cesar in cesarica bole-hata obadva. Blizu 100 vrlih katoličanov zboruje v Frankfurtu in se posvetuje o svojih versko-političnih zadevah. — Francozom žugajo brezverni socijalisti z novimi homatijami. Gambetta pa vedno pravi, da poprej ne bode dobro, dokler francoska vojska zvezana z rusko ne premaga prusko-nemške in Francozi zopet zasedejo Strassburg, ki je sedaj nemšk. — Na Italijanskem bližajo se novim volitvam, ki utegnejo biti jako burne.

Za poduk in kratek čas.

Dubrovnik.

II. V notranjih sobanah se nahaja prezanimivi arhiv stare republike, pa je slabo vredjen. Velevažne rokopise slovanske, latinske, grške, italijanske, francoske, turške žre dolgoleten prah. Kaj bi našel skrben zgodovinar v tem književnem arsenalu! Čeh dr. Jireček se je mudil le kratek čas v tej bogatej zalogi, pa je že lepih reči napisal in izdal v Dubrovniku. V steno vzdignana plošča spominja Dubrovnškega Regula, domoljubnega Nikolaja de Bona, ki je bil l. 1678. za svoj Dubrovnik v ječi na Turškem silovilto umorjen. Omenjam še kovnico, carino ali dogano — veliko v gotškem zlogu zidano poslopje, pred katero je

usajen visok jambor za mestno zastavo, in stoji „Orlandov stup“ — visok orožen junak, z mečem v roki. Tolmač mi je povedal, da ta podoba spominja mesto zlate in sladke svobode; drugi pa resnijo, da je ta junak palatin Orlando, sinovec Karola Velikega, ki je došel iz Britanije v Adrijo, da premaga morskega tolovaja Spučenta; kar se mu je tudi posrečilo s pomočjo dubrovniških ladij. V zahvalni spomin so mu mestjani postavili ta lepi kip. Spodej na kamnati podlagi je vrezana mera dubrovnškega lakta (51 centm.) v porabo onim, ki so na trgi prodajali tkanino.

Mnogoštevilni zvoniki lepih pa starih cerkev vtiskajo Ragusi pečat verskega mesta. Stolna katedrala, katero so ravno popravljali, je renesanskega zloga v podobi križa sè svitlo kuplo in tremi ladjami. Pred letom 1667. je stala na tem prostoru mnogo lepša cerkva, zidana bojda na stroške angleškega kralja Riharda Levosrčnika. Ko se je ta junak l. 1192. iz Palestine v domovino vračal, bil je od hude burje na morji zgrabljen, tako da je obljubil hram Božji postaviti tam, kder bi si rešil življenje. Sreča ga zanese na otok Lokrum ali Lacroma blizu Dubrovnika. Načelnik ljudovlade pa mu ni dovolil, da izpolni obljubo na otoku, nego le v mestu. Cerkva je bila prekrasna, rimskega zloga; stavili so jo 44 let. Pred presbiterijem je stal prestol Dubrovnškega kneza in okolo nja so bili sedeži za svetovalce. Poslopje v srebru in zlatu se lesketajoče, porušil je silni potres l. 1667. (Glej Skurlo Dubrovnik 1867). Še le leta 1813. so povzdignili novo cerkvo, ki hrani v velikem altarji podobo „Velika Gospa“, mojstersko delo Ticijanovo, kakor kaže podpis: Ticianus R. R. F. Ta najglasovitejši slikar benečanske šole, rojen l. 1477. na Frijavlskem v Capo di Cadore in umrl l. 1576. v Benetkah, bival je 6 mesecev v Dubrovniku pri familiji Pučić-evi in je med tim naslikal „Mandaljenu“, ki jo hranijo dominikani in pa „Veliko Gospo“. Obe podobi ste velike vrednosti. Prva se ceni 60.000 frankov. Prav lepa in dragocena sta tudi stranska altarja sv. Janeza Nepomučana in sv. Bernarda. Dve marmornati plošči spominjate dva zaslužna moža Tommāsa Scottija in Rugjera Bosković-a. V stranski kapelici je preko 180 raznih ostankov, svetih relikvij hranjenih p. glava sv. Blaža, vkovana v čisto zlato, leva roka, vlita v srebro; rebro sv. Avgustina se sveti bogato v zlatu in srebru. — Par korakov od stolnega doma stoji cerkva sv. Blaža ali sv. Vlaha, mestnega patrona in pokrovitelja nekdanje republike. Po 11 stopnicah dospeš v predvor, ki ga zaljša lično stebrovje. Notranje je razdeljeno v tri ladjice. V velikem altarji stoji drago pozlačen in posrebren kip sv. Blaža, držčega v desnici škofovsko palico, v levi pa Dubrovnik, kakor je bil videti z višine l. 1480. — Očetje frančiškani imajo samostan in cerkvo v najravnejši in najprostornejši ulici: Corso. Pri njih sem prebil nekoliko prav veselih ur. Razkazali

so mi od konca do kraja vse svoje znamenitosti in dragocenosti.

Praktični redovniki imajo lastno tovarnico za izdeljevanje voščenih sveč, dobro apoteko in še boljšo biblioteko z velikanskimi omarami, po katerih je obilo naloženega duševnega blaga. Tu je poseben predal za rokopise, za predgarje, za pisatelje domačega samostana; tu so obširne shrambe za sv. pismo in jegove tolmače; za cerkvene očete, za cerkveno in posvetno zgodovino, za slovestvo bogoslovsko, za zборе cerkvene, za cerkveno pravo in državljansko, za življenje svetnikov, za mistiško in sholatiško teologijo, za modroslovje, za zgovornost itd. Vseh rokopisov ali manusriptov je 1132 in sicer v slovanskem jeziku pisanih 326. V tej knjižnici se nahajajo rokopisi sloviti Dvobrovnjskih pisateljev, o katerih bode pozneje govor. Večjih tiskanih del se šteje 967, izmed njih 650 slovanskih; manjših pa 937, od teh 743 domačih. Sedanji postrežljivi knjižničar č. o. Candida Mariotti izdal je nedavno, ter mi podaril delce: „Amore della republica di Ragusa alla religione ed alla Patria. Ragusa 1878.“ S tem sestavkom je pisatelj na pravi zvon udaril. Pa res! motil se ni nikdar tako, kakor bi se zmotil, ki misli, da katoliška vera ali cerkva ni poklicana ali da v sebi nima moči, narod probuditi in ga pripeljati na vrhunec omike in olike. Novošegni liberalci sicer golčijo, da vera krščanska nasprotnje blagru človeškega roda. Pa tako more in sme misliti le oni, ki je sovražnik prave sreče. Tu je Montesquieu drugačen mož; da si neprijatelj cerkvi, priznava vendar odkritosrečno v svojem toli hvalisanem delu „De l'esprit des loix“: „Čudna reč! vera krščanska, ki ima, kakor se dozdeva za predmet le srečo našega drugega življenja, vzročuje vendar našo srečo že v tem življenju.“

(Dalje prih.)

Smešnica 38. Nemčur na glasu prižene iz Slov. Gradca svojega ciljaka ali žrebca na licenciranje v Žavec. V svojej nadutosti zaničnje slovensko govorico in kroli nalašč robato nemščino vprašajoč, kde bi bil hlev za njegovega konja? Toda Žavčani mu vračajo, kakor jim je posojeval, nobeden ga neče razumeti, kaj bi rad. Tako goni sedaj nemčur svojega ciljaka po trgu simotamo in vlačí za seboj, da se mu je vse smejala. Naposled se usmilijo — ciljaka in ga vzamejo pod streho.

Razne stvari.

(Strašna nesreča.) V Stonjcih pod Ptujem je gospodar šel v nedeljo gob iskat. Ker ni poznal škodljivih od dobrih, natrga strupenih. Zvečer jih povzije on in jegovi na juhi skubane. Vsi so zastrupljeni. Umrli je mož, žena in otroci 1 $\frac{1}{2}$, 6, 8 in 12 letni. Dekla še živi pa strašno trpi.

(Zavraški brod spodnji) je od g. Ulma kupil g. Mikl. Ko Drava narašča prosi ljudi, da mu

pomagajo brod iz vode vlačiti. Pri tej priliki utone nek pridn Gajevski fant in premine v valovih. Drava dela strahovito škodo.

(Od sv. Lovrenca v Slov. goricah) se nam piše, da so ondi 10. sept. slovesno pokapali sestro in gospodinjo župnika Meška, blago Gero; 11 duhovnikov je spremljalo h grobu. Naj počiva v miru.

(Iz Trsta) nam poroča g. Luka Držečnik, da je sam videl, kako so svitli cesar gologlavi v odprtej kočiji in v kljub dežju peljali se v razstavo pozdravljeni od gromovitih „živijo“-klicev.

(Velikansko slovesnost) priredijo Slovenci v nedeljo 24. in še 25. sept. v Trstu pod vodstvom delavskega podpornega društva, ki stoji pod pokroviteljstvom cesarjeviča Rudolfa. V nedeljo se krasna zastava blagoslovi v cerkvi sv. Ivana; potem je banket (2 fl.), petje, velika beseda v Dreherjevem salonu, srečkanje za darove, ples, v pondeljek izlet na morje in razstavo.

(Inženir plem. Heider) je v Trstu popravljaj vsled burje poškodovano napravo za električno svečavo. Pri tem poslu ga je malo neprevidnega zgrabila električna iskra, ter ga pri priči usmrtila. Mati mu je posestnica na Dobrni in je sin tistega že pokojnega viteza, ki je čez Savo potegnil znani zidan most.

(Pogorel) je posestnik Franc Škof v Šetarjevi, škoda je 800 fl.

(Domači naš regiment štev. 47) je prišel v Maribor in ostane v tem mestu.

(Povodenj.) Strašne plobe na Tirolskem in gorenjem Koroškem so Dravo napele, da se je razlila čes svoje obrežje in naredila veliko škodo, v Brunecku na Tirolskem podrla je voda 15 hiš in kosarno za turnerje, v zgornjem Drauburgu zrušila šteber železniškemu mostu, v Sachsenburgu odnesla 2 mosta in most v Paternijonu; v Mariboru je zlomila 7 šajk z jabelkami naloženih, vsaka je vredna bila 800 fl. Reka Etsch pa je na Tirolskem še huje razsajala, mesta Botzen in Trient deloma poplavlila; škoda znaša veliko milijonov; železnice ne morejo voziti.

(V Gradci) so zaprli več mladih ljudij, dijakov in delavcev, ki so po zgledu ruskih nihilstov tajne zarote snovali pa tudi po končanih zborovanjih grdo živeli. Sad zori, ki so ga brezverniki sejali.

(Štajerska eskomptna banka) stavi v Mariboru velike magazine na izhodnej strani od železnice na 7 orlov velikem zemljišči, katero je kupila od grajščaka v Melji za 18.000 fl.

(Pomiloščena) je Katarika Majhen, da jej ni treba 14 zadnjih mesecev 3letnega zapora v ječi sedeti.

(V Zafostu pri Slov. Bistrici) je v tamošnjih žagah delavec Anton Hrap bil pri kolesu tako hudo ranjen, da je umrl.

(Tolovaj.) Vinko Muršec, ki je Leopolda Čebulja iz Gutsteina ubil in mu vzel 1 fl. 14 kr.,

se je ptujskej sodnji sam ovadil in vse obstal. Huda vest mu ni dala miru.

(Celjski „lisjak“) kaže uže kremplje od freimaurerske matere mu podane. V zadnji številki psuje na slovenske domoljube zlasti na duhovnike ter pravi, da ti nimajo prave ljubezni, ker se ne smejo ženiti. No, tedaj pa Kristus tudi ni imel prave ljubezni do bližnjega?! Pojdi se solit, freimaurerski lisjak! „Cillier Zeitung“ pa prisopodablja Slovenca uže prav grdobno psovi. Od Rakuschev, Glantschnigov nismo kaj boljšega pričakovati mogli.

Loterijne številke:

V Trstu 16. septembra 1882: 90, 13, 48, 62, 34.
V Linci „ „ 31, 4, 7, 32, 35.

Prihodnje srečkanje: 30. septembra 1882.

Gospodarji!

1—2

Da ne bodo Vaše zimske setve snetljive, priporočam Vam Dupuy-no sol ali štupo, s katero se pred setvijo seme pomeša. En balček za 100 Litrov semena velja 15 kr., za 200 Litrov 30 kr. M. Berdajs v Mariboru.

Več sto dreves

1—2

in sicer: smrek, jelk, borovcev, bukev in hrastov se prodá, v debelosti od 28 do 95 cm., dolge od 17 do 36 m. pripravi za stavbe, in se zamorejo takoj posekati. Borovci so močno smolnati, rudečkasti kot mecesen. Oddaljenost od pile, (žage) na močni vodi le pol ure. Do postaje železniške in Drave pa pol ure.

Vinogradsko posestvo

1 uro od Slov. Bistrice na Pohorji se prodá pod dobrimi pogoji z letošnjo trgatvijo vred. Pripravno za doslužene duhovnike ali uradnike. Prejé sta dva c. kr. častnika kot lastnika dalje časa tam živela. Razgled krasen.

Nekaj jabolk in sliv (češpljev)

(pripravih za sušenje na solnci) se odda. Več pové L. Vinšek, pošta Ribnica (Reifnigg) n. k. ž.

Mežnarska služba.

2—2

Pri farni cerkvi sv. Urbana blizu Ptuja je mežnarska služba spraznjena, ter se oddaje. Dohodki obstojé v bernji, prostem stanovanji, ter v nekterih cerkvenih doneskih, da se pošteno dá živeti.

Prošniki naj svoje prošnje vložijo pri farnem predstojništvu do 27. septembra 1882.

Divje kostanje

1—5

kupujeta vsake mere trgovca

Matič in Pliker v Celji

v železniškej ulici šte. 67.

Občinam,

katere potrebujejo vseh uradskih poslov, ter slovensčine in nemščine v govoru in pisavi vajenega tajnika, se priporoča mlad mož, zdaj že več let v službi pri odvetniku. Pisma na opravištvu tega lista. 1—3

Sesaljke

solidne izdelave za različne potrebe: pivovarne, fabrike, rude, vodnake, dalje vodotočne cevi, sesaljke in spravo za kletarstvo, aneške cevi iz kovanega železa, cevi iz kolpnine in gumija,

kovinsko blago

vsake vrste, pipe za vsakojake potrebe in in razne podobe, vretenice, ventile zaporne, pozračne ventile vsake vrste, poprijemake železne za razne cevi, spravo za kopališča, izlivavnike, kotlje za narejanje plina, varovalno orodje, posode za kolomaz, holländerje,

pipe za narejanje pen na pivu

naposled

blago iz lite kovnine in mednine

po obrazcih

priporoča po najnižjej ceni in s poroštvom za dobro robo

ALBERT SAMASSA

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja v

Ljubljani.

Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno in franko. 2—4

Zahvala in priporočba.

Za skazano mi zaupanje, katero uživam od leta 1855, izrekam dostojno zahvalo ter si usojam visokemu plemstvu in čestitemu p. n. občestvu predložiti najuljudnejšo prošnjo, da mi ovo zaupanje še zanaprej ohrani in me tudi v prenovljenih prostorih mojega podjetja z obilnimi naročili počasti. Zagotavljam dobro in točno postrežbo in nizko ceno.

Jožef Leeb

izdelovatelj obleke za gospode, 1—3 v Mariboru, na trgu pred gradom.

Gospodarstvena priloga.

Priložena od štaj. kmetijske družbe 38. šte. „Slov. Gospodarja“.

L. 1882.

21. septembra.

Štev. 78.

Oznanilo zastran nakupovanja in dražbanja plemenskih bikov.

Za nakup in potem sledečo dražbanje plemenskih bikov je nekaj denarjev na razpolaganje danih iz državne blagajnice. Izvrševalo bode se toraj to tudi letos, in sicer proti pogojem uže večkrat objavljenim.

Kdor ima v ovo svrho plemenskega bika na prodaj, ali kdor hoče dražbe se udeležiti, da si dobrega bika plemenskega kupi, ta se mora konči do 30. septembra t. l. oglašiti v kanceliji kmetijske družbe štajerske v Gradci, Hofgasse 8, najbolje se vé pismeno.

Vsak bodoči dražbar naj svojej naglasitvi priloži deset goldinarjev pa naj tudi napové, katerega plemena bi naj bik bil, kojega si želi kupiti. —

Kedaj in kde se pa ima dražba vršiti, to se bode pozneje o pravem času dajalo na znanje, ko bodo uže vse naglasitve zbrane.

V Gradci dne 9. septembra 1882.

Centralni odbor kmetijske družbe štajerske.

Kaj ima kmetovalec storiti drugo polovico septembra.

Zimino sejejo pa naj pazijo kmetovalci na to, kar smo zadnjič na tem mestu razlagali. Krompir spravljajo v suhe in prezračne kleti ali podzemeljske repnice ali shrambice. Koruzo navadno tudi uže proti koncu septembra spravljajo pa letos zaradi vedne moče pozno zori in bode toraj meseca oktobra z njo največ dela. Le v jako toplih legah in rane jene sorte dozori letos meseca septembra. Nekateri porežejo koruzi vršičevje in potrgajo listje, da bi hitreje zorila. Vendar takšno ravnanje ni svetovati. Listki so potrebni, da se zrna pravilno razvijajo. Če jih prerano potrgamo, škodujemo zrnom, torej vsemu pridelku. Bolje kaže liče okolo koruznega roga razmikati. Rog se potem hitreje vsuši in zrno na njem utvrdi.

Mlado deteljo in strniščno travo kosijo za polaganje živini pa treba paziti, da te ne napijajo. Če je takšne krme veliko, naj se jej meša suhe krme, slame ali sena. Preden se živina v tako pašo vžene, treba jej malo suhe krme položiti, da prehlavno in prenašlo ne žre mlade trave; dobro je, če jo hitreje ženemo čez takšno pašo. Če pa vendar katero žival napibne, pomagamo

jej najleži s cevjo iz guta-perche, ki se jej v požirnik potisne.

Priprave za spomladno sejatev in napajanje travnikov nadaljujejo. Hmelj na sušenje razgrnen na podih treba marljivo obračati. Zadnje delo v hmeljnikih se završi; lan in konoplje terejo. Zastran oskrbovanja živine pa velja, kar smo zadnjič na tem mestu razlagali. Wilhelm.

Ozimine in jarine letošnje v Avstriji.

Dne 6. septembra bil je na Dunaji velik mejnarodni sejem za zrnje in semena. Generalni tajnik dunajske borze zrske, g. Leinkauf, je takrat sledeče poročal o letošnjih jarinah in ozimih v našem cesarstvu.

Pšenice so na Ogerskem letos pridelali toliko in tako lepe, da uže od l. 1867 takšne ne pomnijo. Zvedenci pravijo, da so je namlatili 12 milijonov hektolitrov več, kakor ob srednjih letinah. Pšenica je tedaj ondi letos jako dobro, izvrstno obrodila.

V naših avstrijskih deželah pridelali so tudi več pšenice, kakor ob srednji letini, blizu 2 milijona hektolitrov več. Takšno srečo imele so dežele: spodnja Avstrija, Štajerska, Koroška, Istria, Česka, Moravska, Šlezija, Gališka in Bukovina. Drugod pa je moča in deževje veliko škode naredila, ker je pšenica na njivah začela cimiti. Največ škode tukaj trpela je Saleburška in zgornja Avstrija, nekateri okraji na Českem in Moravskem, pa v Gališkem.

Menje dobro kakor pšenica, obnesla je se rž na Ogerskem pa tudi pri nas. Vsakako pa stojimo proti drugim letinam veliko na boljem. Ogerske dežele pridelale so letos $1\frac{1}{4}$ milijona hektolitrov, naše pa 1 milijon hektolitrov čez srednje dobro letino. Kar so dežele Česka, Moravska, gornja Avstrija, Istria in izhodnja Gališka pridelale menje, to so namlatili v drugih deželah več.

Jarine so letos na Ogerskem več posejali, kakor druga leta. Posejali so namreč tudi takšne njive, katere so druge krati morale prazne ostati zavoljo povodnji ali sploh prevelike mokrote. Ječmena dobili so ondi $2\frac{1}{2}$ milijona hektolitrov več, kakor ob srednjih letinah. Pri nas ječmen ni tako dobro obrodil. Nekateri dežele, posebno spodnja in gornja Avstrija, Česka, Moravska in Istria pridelale so menje, kakor ob navadnih, srednjih letinah. Toda v drugih deželah dobili so več ječ-

mena nad srednjo letino, blizu za $3\frac{1}{2}$ milijona hektolitrov.

Z ovsom pa so povsod jako zadovoljni. Ogerske dežele ga imajo za 2 milijona hektolitrov više od srednje letine. Spodnja in gornja Avstrija, Salcburška, Istria, deloma tudi Gališka pridelale so menje ovsa, kakor je bilo sprva videti pa zato imajo druge dežele več. Vsled tega dobile so naše dežele za $1\frac{3}{4}$ milijona in vse cesarstvo 4 milijone hektolitrov ovsa več, kakor ob srednjih letinah.

Ako ostane vse, kakor navadno, potem je letos mogoče veliko zrnja in moke predati čez mejo v tuje dežele namreč 13—14 milijonov meterskih centov pšenice, $2-2\frac{1}{2}$ milijona rži, 5 milijonov ječmena in $2-2\frac{1}{2}$ milijona meterskih centov ovsa.

Veliko upliva na ovo za izvožnjo pripravljeno zrnje to, kako bodo kaj drugi sadeži obrodili. Če bo teh mnogo, tedaj ostane zrnja več za izvožnjo, če ne pa menje. Krompir in okopavni sadeži so veliko trpeli zavoljo nalivov in večnih dežev. Vendar upajo pri krompirji na sredaje dober pridelek. Koruze pa pričakujejo mnogo in lepe, če bo jesen dobra in koruzi dala dozoreti.

Vzemimo, da pomeni 100 srednjo letino, večje številke dobro, manjše pa slabo letino. Po tem takem se dajo ozimine in jarine letošnje v Avstriji tako razvrstiti: na Ogerskem pšenica 157, rž 108, ječmen 120, oves 116; pri nas: pšenica $111\frac{1}{2}$, rž $103\frac{1}{2}$, ječmen 106 in oves $105\frac{1}{2}$.

Pogoji premiranja konj.

(Konec.)

II. Mlade kobile.

Štiriletne kobile noriškega plemena in petletne kobile drugih plemen bodo premirane le:

1. če je dokazano, da jim je oča bil državen, licenciran ali lastno domač žrebec posestnikov;

2. če so ubrejene po državnem, licenciranem ali lastno domačem žrebeci, kar je treba dokazati s postavnim ubrejitevskim spričalom;

3. če so najmanje eno leto lastnina sedanjega posestnika, ki se za premijo poganja. Lastništvo mora po srenjskem predstojniku biti pisмено popričano;

4. triletne kobile domačega plemena še ne smejo biti ubrejene, pač pa zamorejo biti ubrejene triletne kobile noriškega plemena, to pa po takšnih žrebcih, kakor je zgoraj bilo navedeno. Rod in vsaj enoletno lastništvo mora posestnik dokazati. Mlade kobile, ki so bile kot takšne premirane, pripuščajo se poznej k premiranju le, če imajo dobro sezno ali odstavljen žrebe seboj.

Žrebeta.

1. Eno- ali dvaletna žrebata noriškega plemena morejo dobiti premije, če so od posestnika

dobro vzrejena in je se nadejati, da bodo vsled ugodnega razvitka in nadalješnje dobre izreje kedaj dobri plemenski žrebci ali pastuhi. Vendar dokazati se mora s postavnim ubrejitevskim spričalom, da je žrebetu oča bil državen, licenciran ali lastno domač žrebec posestnikov. Naposled mora še od srenjskega predstojnika pisмено potrjeno biti, da je žrebe najmanje leta dni lastnina tistega posestnika, kateri se za premijo poganja.

Ako je več žrebet, ki so v jednakej meri premiranja vredna, prisodi se najprvle premija tistemu žrebetu, čegar posestnik zamore po svojem srenjskem predstojniku in dveh pričah ali drugače verjetno dokazati, da ima doma blešov in prostorij, kakoršnih je za razumno vzrejanje žrebet potrebno, t. j. kder je zraven dovoljne krme tudi zadosti gibanja in hojenja na prosti zrak po leti in po zimi.

2. Enoletna premirana žrebata zamorejo posestniki tudi prihodnje leto kot dvaletna žrebata k premiranju prignati.

3. Dvaletnim žrebetom, letos premiranim, ako jih posestniki drugo leto zopet k premiranju postavijo ter so med tem popolnem dorastla in lepe lastnosti kažejo, prisodi se licenca, če jih naravnost vlada ne kupi za deželne žrebce.

4. Žrebetom drugih plemen kakor noriškega se premije ne bodo delile.

Žrebice.

1. Eno- ali dveletne žrebice morejo premirane biti, vsejedno ali so od državnega, licenciranega ali lastno domačega žrebca in od domače kobile. Treba je le, da jih je posestnik dobro vzredil tako, da se je pri ugodnem razvitku in nadalješnji bolj izreji nadejati, da bodo kedaj dobre plemenske kobile. Njihov rod mora biti po postavnih ubrejitevskih spričalih dokazan. Jednako tudi, če jih lastnik ni iz domačega plemena vzredil, mora biti dokazano s pismenim potrdilom srenjskega predstojnika, da je žrebica najmanje leta dni lastnina onega posestnika, kateri se za premijo poganja.

2. Premirane enoletne žrebice zamorejo posestniki drugo leto tudi k premiranju prignati ter je mogoče, da kot dveletne žrebice tudi premijo potegnejo. Žrebci letos ne bodo premirani.

C. Izvršilne določbe.

1. Posestniki premirane živali dobijo vrhu premije v denarjih še potrdilnico, v katerej je premirani konj popisan in še tablico z letno številko premiranja, ki se ima konju obesiti.

2. Zraven premij v denarjih prisojevale se bodo konjem, še posebnega odlikovanja vrednim, srebrne in bronaste državne svetinje in priznalne diplome.

3. Tistim posestnikom ki se premijam v denarjih odpovejo, izroči se potrdilnica, v katerej je

ova odpoved zabeležena. Ob enem dobijo priznalno diplomu.

4. V slučaju, ko bi ne bilo zadosti premiranja vrednih konj jedne vrste, na primer: kobil z žrebeti, žrebet, žrebie itd. zamorejo razsodniki premije jedne vrsti namenjene na drugo prenesti ali celo drugemu konjerejskemu okolišu prihraniti. Posebno pa se imajo v slučaju, ko bi nobenih premiranja vrednih žrebet ne bilo, tem namenjene premije prenesti in prisoditi premiranja vrednim dveletnim žrebicam.

5. Premijo v denarjih med dva ali več premiranja vrednih konj razdeliti, to ni dovoljeno.

6. Vsak posestnik, čegar konj je z denarji premiran bil, podpiše pobotnico, da je denarje res prejel, in ob ednem še se zaveže, da premirano žival vsaj leta dni obdrži. Ako se temu izneveri, dolžen je brez ugovora premijo dati nazaj.

Premije pa mu ni treba vrnoti, ako dokaže, da se je nesreča zgodila, ali da žival slabo raste, ali da ni za plemo ali, da je ga trebalo rezati. Ako kaj takšnega dokaže, ni mu treba premije dati nazaj.

7. Razstavljalci so dolžni podvreči se določilom razsodnikov konjskega premiranja.

8. Zoper razsodbo ovih razsodnikov ne gre nobena pritožba dalje.

D. Kupovanje deželskih žrebcev.

Prilичno ovega premiranja bodo se tudi žrebei kupovali, kolikor jih bode za deželo treba. Naj toraj jih posestniki, kateri hočejo svoje polnoletne žrebce v denar spraviti, priženejo na ogled k premiranju.

E. Podpore licenciranim žrebceem.

Vsled nagodbe s c. kr. ministerstvom poljedelstva ima komisija za premiranje konj pravico nasvetovati, katerim licenciranim žrebceem se naj podpore dovoli. Zato naj posestniki licenciranih žrebcev ne zamudijo jih pred komisijo na ogled postaviti.

V poseben pozor. Po § 8 postave od 29. februarja 1880, ktera zadeva obrambo in odstranjenje nalezljivih živinskih bolezni, drž. zak. od 14. aprila 1880, XIV. kom. št. 35, se morajo tudi v notranjem prometu za prežvekovalce, konje in svinje, ktere se na živinski ogled (premiranje) priženejo, živinski listi s seboj prnesti.

Zategadelj mora vsak, kteri hoče konje in žrebeta k premiranju gnati, po postavi napravljen živinski list od občinskega predstojništva imeti, da se z istim izkazati more.

Vsled storjenega sklepa dne 21. junija 1879 obhaja komisija po dovršenem premiranju sejo, pri katerej se ima razgovarjati o uspehih premiranja, dalje o željah posestnikov konjerejcev in o potrebščinah okoličnih v konjerejskem oziru.

Konjerejci se tedaj pozivljajo, da svoje želje pri gospodih okrajnih predstojnikih bodisi že po-

prej ali vsaj na dan premiranja naznijo, da je mogoče o istih se takoj posvetovati.

Oprava konjska. Žrebei in dvaletna žrebeta morajo imeti brzde, uzdo in okoli života podpas, drugače se ne pripuščajo na prostor premiranju namenjeni. Za kobile in dveletne žrebice je treba uzde, pri enoletnih žrebetih in žrebicah zadostuje dobra knaftra.

Predpeljava konj. S predpeljavo konj začne se na vsakem kraji točno ob 9. zjutraj. Ravnateljstvo konjerejskega društva štajerskega.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Premiranje konj, dirke.) Pri letošnjem odlikovanju naših kobil dne 7. t. m. bilo je samo 50 kobil in žrebie razpostavljenih, na videz jako malo število za naš okraj; vendar pa je bila komisija s vsemi jako zadovoljna, ter je izrekla, da je bilo med ovimi 50 razpostavljenimi le malo takšnih, ki ne bi zaslužile premije. Kobile in žrebice so bile jako vežbane in so imele zdrave noge, kar se tudi od konja zahteva. Predsednik komisije g. polkovnik Friedrich je omenjal, da konjerejci naj prihodnjič pripeljejo na ogled več žrebet, in sicer za to, da se vidi, ali žrebei, ki so zdaj v Ljutomeru zadostujejo, ali ne, ali je treba med žrebei nekaj spremeniti. Zatoraj naj se konjerejci prihodnjič potrudijo in pripeljejo pokazat svoja žrebeta v Ljutomer! — G. dr. Klingen je govoril o vzreji žrebet v prvem letu ter posebno poudarjal to, da naj konjerejci krmijo mlado žrebe s trdo hrano, ovsom in suhim senom, ne pa s travo ali celo deteljco, ter da pustijo mlado živinčce na prostem se gibati; kajti naše plemo tega potrebuje. Vsak pameten konjerejec naj se po tem ravna na svoj lastni hasek. Konjske dirke na Cvenu so se letos vršile dne 17. t. m. pri jako neugodnem vremenu, deževalo je prav poredno; naši dirkarji pa niso se tega strašili, ter so pokazali, da naše kobile zamorejo ne le na suhem, temuč tudi po blatu dobro bežati. Udeležitev, kakor tudi izid je bil jako ugoden. Vedenje dirkarjev je bilo prav pravilno. Kobile so bile tudi dobro vežbane; toraj zopet en korak naprej. Videli smo, da razloček med posameznimi dirkarji iznaša le mala sekund, in da ravno tiste kobile, kateri so se zagnale v skok (galop), so precej zale 20—40 sekund; tu je treba pomniti, da mora konj se vežbati, da ne zajde v skok, in sicer zato, ker konj zagnavši se v skok, se mora zadržati, s tem pa zgubi že nekoliko sekund; vrhu tega postane nekoliko vpehan ali truden in s tem zgubi še več časa. To najsi začetniki dobro zapomnijo. Dirkarjev se je vdeležilo vseh vkupaj 22, in sicer takšnih s prvnici, ki so bežale samo prvokrat t. j. eden kilometer, teh je bilo osem, s kobilami plemenicami, ki so bežale trikrat t. j. 3 klm., je bilo štirinajst.

Izmed unih je dovršila prva v 2 minut, 32 sekundah, zadnja v 3 min. 6 sek., izmed totih pa prva v 7 min., zadnja pa v 8 m. 27 sek. Darila so dobili za prvnice gg. I. Krajnc Franc iz Mote dovršil v 2 m. 32 sek.; II. Polanec Ant. iz Hrastja dov. v 2 m. 33 sek.; III. Lik Jože od sv. Križa dov. v 2 m. 34 sek.; — za plemenice gg.: I. Ferenc Alojz iz Starevasi dov. v 7 m.; II. Petrovar Ant. iz Bunčan dov. v 7 m. 13 sek.; III. Bežan Marko iz Babinec dov. v 7 m. 33 sek.; IV. Nemecek Jakob iz Šalinec dov. v 7 m. 34 sek.; V. Belec Marko iz Krištanec dov. v 7 m. 38 sek.; VI. Prelog Ant. iz Starevesi dov. v 7 m. 40 sek.; totemu je pripadlo darilo po žrebanji, ker je z njim vred dovršil v taistem času tudi g. Misleta Jakob iz Hrastja. Opomniti še moramo, da tudi nekateri Cvenanji so se letos kot začetniki vdeležili dirke, pa so tudi pokazali, da znajo svoje kobile prav dobro vezhati, le tako naprej!

Iz Sevnice. Dne 9. julija 1882 zborovala je naša kmetijska podružnica. Gospodje Emanuel Ausserer, Julij plem. Schmuck in Anton Fabiani so pristopili kot udje kmetijske družbe štajerske. Razgovarjalo se je največ o regionalnej razstavi. G. dr. Ausserer je poročal o delovanju dosedanjem dotičnega odbora, ki ima skrbeti za priprave. Vedel je povedati, ka je g. Kaučič brezplačno za prostor razstavi prepustil deteljišče blizu okrajne ceste, dalje ka je okrajni zastop Sevnški odločil 50 fl. za priprave in 150 fl. za premije. Potem se je govorilo zastran črteža za razstavo v posameznem in o pogojih, proti katerim se premije res izplačajo. Konečno je še dr. Ausserer govoril o posekavanju gozdov in potrebi jih zopet nagozditi.

Iz Ormoža. Dne 16. julija t. l. zborovala je tudi naša kmetijska podružnica. Zbrani so določili, da se naj trijer izposojuje pa vplačuje za njega 10 kr. od mecna zrnja. Neudje plačajo 20 kr. G. Friderik Gessner, posestnik na Vinskem vrhu, dobil je od 58. občnega zbora priznano častno diplomo. G. tajnik Müller mu jo pri tej priliki izroči in potem govori o deželnej postavi od 9. januarja 1882, ki zapoveduje pokončavati deteljne grinte, osat in češminovec.

Raznoterosti.

(Vabilo). V nedeljo ob dveh popoldne 24. t. m. bode imela kmetijska podružnica sejo v Ljutomeru v realki; g. profesor Schmirger iz Gradca bode pri tej priliki govoril o gozdarstvu, z ozirom na naš okraj; zatoraj naj se gg. župani in občinski odborniki te seje obilno vdeležijo.

(Na visokej tehničneji šoli v Gradci) začnejo se predavanja 1. oktobra 1882. Razlagali bodo ondi profesor Wilhelm o gospodarskih zadevah in profesor Schmirger o gozdarstvu. Vpisujejo se pa redni slušatelji, ki so dotično skušnjo zrelosti po-

stavno završili pa tudi izredni. Takšni morejo biti najmenje 18letni možje katerikoli, če so le sposobni prednašanja razumevati n. pr. uradniki, oficirji itd.

(Na razstavo plugov) v Bretislavu na Moravskem je tudi g. Anton Bauman, kovač v Središči, poslal dober plug za male posestnike.

(Štajerska hranilnica) daje svoja 5½ percentna zastavna pisma od 1. julija 1866 in 1. februarja 1877 premeniti v 5 procentna, Kdor jih kaj ima, ta se mora z njimi od 1. oktobra t. l. do 30. novembra oglasiti.

(Znižale voznino) za vse sadovne pošiljatve namenjene Tržaškeji razstavi so vse avstrijske železnice za 50% tje in nazaj. Pošiljatve morajo do 28. sept. biti vse v Trstu.

(Tržne novosti.) V Gradci na borzi za zrnje in sadeže ni bilo 14. septembra nobenega trženja; ker so judi obhajali svoj praznik. Jako živahno je trženje letos s sadovjem, zlasti na železniški postaji: Pesnica. Zadnje dni avgusta in prve sept. je vsaki dan 6-10 vagonov odrinilo v Gradec in Beč naloženih z jabelkami, bruskami in slivami. Slive veljajo 100 kilo 4 fl., gruške 100 kilo 6 fl. in jabelke 100 kilo 4—5 fl. Od 3.—9. sept. je veljala v Gradci teletina 47—50 kr., svinjetina 56—59, špeh frišen 77 kr., porojeni 73 kr., puter 85, maslo 95, žmavec 84 kr. kilo. Zrnja so pripeljali 11286 meterskih centov. Cena pada. Seno in slama pridržala je staro ceno. Na Dunaji so 11. sept. na trg postavili 3032 volov. Cena je pala pitanim volom za 1 fl. drugim za 2 fl. pri meterskem centu. Hmelj pa je pri ceni pridobil; zateški hmelj velja 115—125 fl. 50 kilo.

(Sejmi) 24. septembra sv. Trojica v Slov. goricah, Remšnik, 25. sept. Ernauf, sv. Martin pri Slov. Gradci, Slov. Bistrica, 28. sept. Cmurek, Gradec, 20. sept. Vransko, Gleinstätten, sv. Lovrenc na Dravskem polji, Mahrenberg, Pilštanj, Šoštanj, Veržej, 30. sept. sv. Lovrenc v Slov. goricah, Kostivnica, 2. oktobra Arvež, Doberna, Konjice, Dol, Maribor.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica	Rž	Ječmen	Oves	Tursica	Proso	Ajda
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor . .	8 30	5 10	4 90	3 40	6 —	5 50	5 50
Ptuj . . .	7 —	5 —	4 80	2 60	7 —	5 —	6 —
Celje . . .	9 75	7 32	5 70	3 98	6 45	5 60	6 50
Gradec . .	8 29	5 89	4 73	3 —	6 46	5 60	6 20
Ljubljana .	8 65	5 80	4 69	3 21	6 87	4 23	6 18
Celovec . .	7 79	5 56	4 49	3 30	6 75	5 —	5 —
Dunaj } 100 Klg.	11 50	8 20	8 30	8 20	8 35	8 85	— 20
Pešt }	9 60	7 10	7 20	6 25	6 70	6 82	6 30